* M C A - 1 6 0 1 1 0 0 2 0 2 0 1 0 1 0 2 *

MCA-1601100202010102 Seat No. ________

M. A. (Sem. I) (CBCS) Examination

December – 2016

Sanskrit

(Vedantashastra) (Common Paper For 2015-16)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

१ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ખંડોનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો. **१०**

1 (a) Translate adding necessary notes on any **two** of the following passages. **10**

(१) देहात्मप्रत्ययो यद्वत् प्रमाणत्वेन कल्पितः ।
लौकिकं तद्वदेवेदं प्रमाणं त्वाऽऽत्मनिश्चयात् ॥
ब्रह्मसाक्षात्कारपर्यन्तमित्यर्थः । लौकिकमिति घटादिज्ञानम् इति अर्थः । तानि च प्रमाणानि प्रत्यक्षानुमानोपमानागमार्थापत्तयनुपलब्धि भेदात् ।

(२) तथा हि त्रिविधं चैतन्यं प्रमात्रुचैतन्यं, प्रमाणचैतन्यं विषयचैतन्यं चेति । तत्र घटाद्यवच्छिन्नं चैतन्यं विषयचैतन्यम्, अन्तःकरणवृत्तयवच्छन्नं चैतन्यं प्रमाणचैतन्यम्, अन्तःकरणावच्छिन्नं चैतन्यं प्रमातृचैतन्यम् ।

(३) मायावच्छिन्नं चैतन्यं परमेश्वरः, मायया विशेषणत्वे ईश्वरत्वमुपाधित्वे साक्षित्वमिति ईश्वरत्व साक्षित्वयोर्भेदः, न तु धर्मिणोरीश्वरतत्साक्षिणोः स च परमेश्वरः एकोऽपि स्वोपाधिभूतमायानिष्ठसत्त्वरजस्तमोगुणभेदेन ब्रह्मविष्णुमहेश्वर इत्यादि शब्दवाच्यतां लभते ।

(४) परिणामो नाम उपादानसमसत्ताककार्यापत्तिः । विवर्तो नाम उपादानविषमसत्ताक–कार्यापत्तिः । प्रातिभासिकरजतं चाविद्यापेक्षया परिणामः चैतन्यापेक्षया विवर्त इति चोच्यते । अविद्यापरिणामरूपं च तद्रजतमविद्याधिष्ठाने इदमवच्छिन्नचैतन्ये वर्तते । अस्मन्मते सर्वस्यापि कार्यस्य स्वोपादानाविद्याधिष्ठानाश्रितत्वनियमात् ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો : **४**

(b) Write a critical note on any **one** of the following : **4**

(१) धर्मराजाध्वरीन्दोः प्रमाणलक्षणविचारः

(२) वेदान्तपरिभाषायां पुरूषार्थचतुष्टय

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** કારિકાઓનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૦

2 (a) Translate any **two** of the following Kaarikas with necessary notes : 10

(१) स बोधो विषयात् भिन्नो न बोधात्स्वप्नबोधवत् ।
एवं स्थानत्रयेऽप्येको संवित् तद्वत् दिनान्तरे ॥ ६ ॥

(२) द्विधा विधाय चैकैकं चतुर्धा प्रथमं पुनः ।
स्वस्वेतर द्वितीयांशैर्योजनात्पञ्च पञ्च ते ।। २७ ॥

(३) जगतो यदुपादानं मायामादाय तामसीम् ।
निमित्तं शुद्धसत्त्वां तामुच्यते ब्रह्म तद् गिरा ॥ ४४ ॥

(४) तैरन्तःकरणं सर्वैर्वृत्तिभेदेन तद् द्विधा ।
मनो विमर्शरूपं स्याद् बुद्धिः स्यान्निश्चयात्मिका ॥ २० ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો : ૪

(b) Write a critical note on any **one** of the following : 4

(१) श्रीमद्विद्यारण्यस्य विविधशास्त्रग्रन्थसर्जनम्

(२) पञ्चदश्यां 'तत्त्वमसि' इति वाक्यस्य निर्णयः

૩ અદ્વૈત વેદાંતમાં શંકરાચાર્યના પ્રદાનને સવિસ્તર વર્ણવો. ૧૪

3 Write a detailed note on contribution of Shankaracharya to अद्वैत वेदान्त. 14

અથવા/OR

૩ શુદ્ધાદ્વૈત સંપ્રદાયના સિદ્ધાંતો પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૪

3 Write a detailed note on the doctrines of शुद्धाद्वैत. 14

૪ વેદાન્તના પ્રયોજન વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪

4 Discuss the purpose of Vedanta. 14

અથવા/OR

૪ વેદાંતને આધારે आत्म–स्वरूप ની સવિસ્તર સમીક્ષા કરો. ૧૪

4 Criticize the आत्म–स्वरूप according to Vedanta. 14

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : **૧૪**

5 Write a short notes on any **two** of the following : **14**

(૧) अद्वैतवेदान्ते ब्रह्मतत्त्वम्

(२) वेदान्तपरिभाषायां मायया एकत्वम् अध्यासनिरूपणञ्च

(३) पञ्चदश्यां प्रथमप्रकरणे सृष्टि–उत्पत्तिचिन्तनम्

(४) द्वैताद्वैतसंप्रदायः